

ساماندهی مکانی بر اساس معیارهای تعلق اجتماعی (نمونه موردی محله ارمنی نشینان)

نویسنده اول: کیمیا اسدی^{۱*}، نویسنده دوم: سحر یعقوبی^۲

۱- * دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری دانشگاه آزاد واحد پردیس، دانشکده هنر و معماری، تهران، ایران
Kimiaasadi@yahoo.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری دانشگاه آزاد واحد پردیس، دانشکده هنر و معماری، تهران، ایران
Saharsr256867@gmail.com

چکیده

شهر بزرگ‌ترین نماد تمدن بشری است که بشر آن را برای امنیت و آسایش خود بنا نموده است. شهر تنها یک سکونتگاه نیست، بلکه آبادی است که روح اجتماع در آن دمیده شده است و از آن هویت می‌گیرد هویت شهری، هویت جمعی است که با تبلور عینی در فیزیک و محتوای شهر معنادار می‌شود و به واسطه ایجاد تداعی خاطرات عمومی در شهروندان، و تعلق خاطر شهروندان را به سوی شهروندان شدن هدایت می‌کند. پس هرچند که هویت شهر خود معلول فرهنگ شهروندان آن است؛ لیکن فرآیند شهروندسازی را تحت تأثیر قرار داده و می‌تواند باعث تدوین معیارهایی مرتبط با مشارکت و قضاوت نزد ناظران و ساکنان گردد.

هدف این پروژه آن است که نشان دهد فرم محل زندگی در ایجاد حس فعالیت مشترک و تعامل بین اعضای جامعه تأثیر بسزایی دارد. برای دستیابی به این هدف محله ارمنی‌نشینان به عنوان نمونه موردی به منظور ساماندهی مکانی بر اساس معیارهای تعلق اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است. معیارهای مؤثر ارزیابی گردید، در نهایت ویژگی‌های محله‌ای و راهکارهای معماری بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای به نائل شدن هرچه بیشتر ساماندهی مکانی محله ارمنی‌نشینان، نه فقط در مقیاس خرد بلکه در مقیاس کلان جامعه ارائه شده است.

اگرچه در مطالعات طراحی شهری و کیفیت مکان، بحث‌های فراوانی در ارتباط با اهمیت عناصر کالبدی - فضایی، معانی، ساختارهای اجتماعی و ... در ایجاد حس مکان شده است، اما در این بین، تحقیقات کمتری در مورد تعلق جمعی به مکان به عنوان پارامتری که به مکان معنا و مفهوم می‌بخشد، صورت گرفته است. این مقاله با تبیین شاخص‌های روابط مذکور، به اندازه‌گیری و مقایسه آن‌ها در محله‌های آرامنه پرداخته است. این تحقیق نشان می‌دهد که تعلق به مکان، نقطه تلاقی عناصر کالبدی، مفاهیم ذهنی فرد از مکان و ساختارهای اجتماعی می‌باشد که در سه رابطه روحی - روانی، اخلاقی و بیوگرافی کی قابل دسته‌بندی می‌باشد و همچنین ثابت می‌کند که تعلق جمعی به محله سنتی، بالا و قوی می‌باشد و همین امر ذهنیت ساکنان محله را بر روی هویت مکان‌ها و تعلق به آن‌ها تحت تأثیر قرار می‌دهد. همچنین روابط مذکور بر همدیگر تأثیر مستقیم و بسزایی داشته، طوری که پیوند بین آن‌ها در ایجاد تعلق جمعی غیرقابل انفکاک می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: تعلق اجتماعی، حس مکان، ساماندهی، ساختارهای اجتماعی